

GLOSSARIUM

Aanbodfunctie: de reeks van hoeveelheden die een producent op de markt zou brengen tegen diverse hypothetische prijzen.

Aandeel: het eigen vermogen wordt in de meeste vennootschappen vertegenwoordigd door aandelen.

Activa: bezittingen.

Afschrijvingen: geven aan met hoeveel de bestaande kapitaalgoederen van het bedrijf naar het oordeel van de bedrijfsleiding in de loop van het jaar in waarde zijn verminderd. Men kan ze beschouwen als een deel van de brutowinst dat moet gereserveerd worden om de vervangingsinvesteringen te financieren.

Aftrekmethode: de output verminderen met de input.

Afval- en emissiepreventie: heeft als doel het voorkomen of beperken van het ontstaan van afval of emissies of het verminderen van de milieuschadelijkheid ervan door reductie aan de bron of door intern hergebruik.

Analytische statistiek: houdt zich vooral bezig met de vraag hoe men rationele beslissingen kan nemen in situaties van onzekerheid.

Arbeid: de menselijke arbeid bij het produceren.

Arbitrage: het verhandelen van goederen of financiële activa tussen markten met de bedoeling voordeel te halen uit de prijsverschillen ertussen.

Autonome consumptie en autonome ontsparing: de autonome consumptie het gedeelte van de consumptie dat niet afhangt van de omvang van het beschikbare gezinsinkomen. Met andere woorden, het is het minimumbedrag dat het gezin zou consumeren zelfs indien het gezinsinkomen volledig wegviel. De autonome consumptie is dus slecht mogelijk door een autonoom ontsparen voor hetzelfde bedrag.

Bandwagoneffect: consumenten met opvallend consumptief gedrag (trendsetter) en mensen die deze nieuwe consumptietrends willen volgen. Zodra de nieuwe consumptietrend algemeen verspreid is, gaan de trendsetters nieuwe consumptievormen ontwikkelen om zich opnieuw van de rest van de bevolking te differentiëren.

Bedrijf: economische eenheden die hoofdzakelijk tot doel hebben productiefactoren samen te brengen om goederen en diensten te produceren, die zij dan aan de consumenten verkopen.

Bedrijfskolom: Als een product een hele reeks van productieprocessen heeft doorlopen, voor zover dat deze in verschillende bedrijven plaatsvinden, spreekt men van een bedrijfskolom.

Bedrijven: al de huishoudingen waarin de productiefactoren samenwerken om goederen en dienstverleningen te produceren met het oog op de verkoop ervan.

Behoeften: verlangens van de mens waaraan hij slechts kan voldoen door het inzetten van schaarse middelen noemt de econoom behoeften.

Beleggingsstrategie: de keuze tussen de diverse financiële activa.

Beschikbaar gezinsinkomen: wat na de betaling van de overgedragen inkomens en de directe belastingen nog overblijft van de totale gezinsontvangsten.

Beschrijvende statistiek: het louter samenvatten en beschrijven van de data.

Besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid (BVBA): de aansprakelijkheid van de vennoten is beperkt tot hun inbreng, ook mogelijk met 1 kapitaalinbrenger (EBVBA)

Besteden: men spreekt van besteden wanneer de mens goederen en diensten aanwendt voor het vervullen van zijn behoeften

Bestedingsoptiek: In de bestedingsoptiek raamt men de economische activiteit aan de hand van de bestedingen:

- a) De binnenlandse bestedingen zijn gelijk aan de gezinsconsumptie, de overheidsconsumptie en de investeringen
- b) De totale bestedingen omvatten de binnenlandse bestedingen en de export van goederen en
- c) diensten door de Belgische bedrijven

Bevolkingspiramide: verdeelt de totale bevolking van een land in verschillende leeftijdscategorieën. De omvang van de verschillende leeftijdsgroepen wordt voorgesteld door verticaal gekantelde rechthoekige blokdiagrammen met dezelfde basis.

Bimetallisme: geldstelsel met munten uit twee metalen.

Binaire koopkrachtpariteiten: Voor een bepaalde munt kan men bij eenzelfde product de verschillende bedragen vergelijken in de verschillende koersen, waardoor men de verhoudingen kan bepalen.

Binnenlands product: heeft betrekking op de binnen de grenzen van een land gerealiseerde finale goederen en diensten zowel door de eigen productiefactoren als door de buitenlandse productiefactoren die in de binnenlandse productieve sectoren van het land in kwestie tewerkgesteld waren.

Boogelasticiteit: in de praktijk is het dikwijls niet mogelijk met infinitesimaal kleine prijswijzigingen te werken, omdat dat veronderstelt dat men de prijsvraagfunctie in wiskundige vorm voldoende accuraat kan vastleggen. Dan berekent men de boogelasticiteit.

Break-even output: de onderneming balanceert tussen verlies en winst.

Breedte-investering: de omvang van de bestaande kapitaalgoederen neemt toe met hetzelfde soort kapitaalgoederen als voorheen.

Bruto toegevoegde waarde van de overheid
+ overheidsaankopen van goederen en diensten
- overheidsaankopen van goederen en diensten
= overheidsconsumptie

Brutobesparingen: het saldo van de ontvangsten en uitgaven van de bedrijven, bestaan uit de nettobesparingen en de afschrijvingen.

Bruto-investering: de som van netto-investeringen en vervangingsinvesteringen.

Bruto-investeringen: de bruto-investeringen van de bedrijven en de overheid zijn de ontvangsten voor de bedrijven. De bedrijven realiseren deze investeringen en worden hiervoor door andere bedrijven en de overheid vergoed.

Budgetlijn: geeft de diverse combinaties weer van twee goederen die de consument zich maximaal kan aanschaffen met een bepaald budget.

Bullionisme: oudste vorm van het mercantilisme, probeert vooral d.m.v. wetten en verbodsbepalingen het toevloeien van metaal te stimuleren.

Causaal genetisme: nadruk op het essentiële i.p.v. op functionele relaties, zij wijzen pogingen om economische relaties in wiskundige vorm te gieten af.

Centraal geleide planeconomie: een centrale overheidsinstelling bepaalt het verloop van het economische leven.

Ceteris paribus: vermelding indien een aantal factoren buiten beschouwing zijn gelaten.

Chartaal geld: metalen munten en algemeen aanvaarde papieren biljetten waarvan de overheid zich het emissie-monopolie heeft voorbehouden.

Collectieve goederen: verscheidene personen genieten tegelijkertijd van het nut van het betrokken goed, zonder dat de consumptie van de ene, de consumptie van de andere hindert (non-rivaliteit), ook niet-betalende consumenten kunnen of worden niet van de consumptie uitgesloten (non-exclusiviteit).

Collectivisme: de eigendom van de productiefactoren is collectief, van de staat of van coöperaties.

Commanditaire vennootschap: aan een vennootschap onder 1 firma zijn stille of commanditaire vennoten toegevoegd. De aansprakelijkheid van die vennoten is tot hun inbreng beperkt.

Commerciële functie: bestaat uit 2 delen

1. inkoopfunctie: omvat het zoeken naar en het ontwikkelen van inkoopmarkten, evenals het daadwerkelijke verkopen.
2. verkoopfunctie: steunt op marketing, deze omvat het marktonderzoek, de daadwerkelijke verkoop en uitvoering van de ontvangen orders.

Communisme: 'ideale' maatschappij, waarbij alle goederen in gemeenschappelijk bezit zijn en worden verdeeld volgens de behoeften.

Comparatieve productiviteit: dit principe stelt dat huishoudingen zich moeten specialiseren in de activiteit die zij comparatief het meest productief kunnen verrichten en dat zij de andere taken die zij comparatief minder kunnen vervullen moeten afstoten naar andere huishoudingen die bij het verrichten van die andere taken comparatief de hoogste productiviteit aan de dag leggen.

Complementaire goederen: gezamenlijke consumptie van de beide goederen is noodzakelijk met het oog op het bekomen van een bepaald nut. Daling in de consumptie van het ene goed, bijvoorbeeld als gevolg van een prijsstijging, leidt derhalve automatisch tot een afname van de consumptie van het andere product, zij het niet noodzakelijk met dezelfde intensiteit.

Conspicuous consumption: opvallend consumptief gedrag met de bedoeling afgunst op te wekken.

Constance kosten: ondergaan geen verandering bij wijziging in de productie. Bij toename van de productie dalen de gemiddelde constante kosten. Deze berekent men door de constante kosten te delen door het aantal gerealiseerde producten.

Consumentensurplus: is gelijk aan het verschil tussen het totale monetaire nut verbonden aan de aankoop van een aantal eenheden van een goed en de ervoor betaalde som.

Consumptie, consumptieve uitgave: De op een bepaald moment verrichte consumptieve uitgave voor de aankoop van de duurzame consumptiegoederen moet over hun levensduur gespreid worden om de jaarlijkse consumptie te meten. Die wordt daarbij berekend als de som van de afschrijvingen en de omwille van de consumptieve uitgaven jaarlijks gederfde interest.

Consumptieprijsindex: de verhouding tussen de kostprijs van de in het basisjaar bepaalde indexkorf in 1998 en de kostprijs van de indexkorf in het basisjaar. De consumptieprijsindex overschat de inflatie gedeeltelijk omdat de index onvoldoende corrigeert voor kwaliteitsverbeteringen, substitutie-effecten en het ontbreken van nieuwe producten in de in het basisjaar bepaalde indexkorf.

Contractuele planning: de overheid sluit contracten af met de private sector.

Controleren: dit betekent de vooruitgang van de ondernemingsactiviteit in de richting van de gekozen doelstelling bewaken.

Conventioneel papiergeld: bij massale omzettingen van papiergeld, konden de banken niet aan de vraag voldoen. De overheid legde dan op dat het betrokken papier binnen haar grondgebied door iedereen tegen een gedwongen koers verplicht als ruilmiddel moest worden aanvaard.

Coöperatie van aankoop: vereniging van personen die samenwerken om gezamenlijk materialen aan te kopen.

Coöperatie: de nadruk ligt op de beoogde verandering van de kapitalistische maatschappij veeleer dan op het ondernemingsresultaat. Het is een vereniging van personen die samenwerken.

Coöperatieve vennootschap (CV): samengesteld uit een veranderlijk aantal vennoten met veranderlijke inbrengen in geld of andere werkelijke inbrengen. De aandelen zijn niet overdraagbaar.

Corporate governance (vennootschappelijke besturing): Daarin gaat men na door welke mechanismen de interactie tussen de diverse stakeholders wordt geregeld zodanig dat duidelijk wordt wie van hen in welke mate vaart bindt bij de ondernemingsbeslissingen en eventuele bijsturingen aan het licht komen.

Corporatisme: de staat oefent slecht een beperkt aantal functies uit, maar worden de belangrijkste economische beslissingen genomen door corporaties: het functioneel samenwerken van werkgevers en werknemers uit een bepaalde sector in een hiërarchisch geordende beroepsgroep.

Deductieve theorie: men vertrekt van een algemeen beginsel en leidt daar door gebruik van de logica bijzondere oordelen uit af.

De-gebruiker-betaalt principe: de consument betaalt.

Degressieve schaaleffecten: treden op wanneer de toename van de schaal leidt tot een minder dan evenredige stijging van de gerealiseerde productie.

Demingcirkel: plan-do-check-action, steeds weer doorlopen om de kwaliteit op een systematische en permanente manier te verhogen.

Desinvesteren: een vermindering van de investeringen.

De-vervuiler-betaalt principe: wie vervuult, betaalt.

Diepte-investering: een combinatie van vervangings- en uitbreidingsinvestering. Bestaande kapitaalgoederen worden vervangen door nieuwe kapitaalgoederen, die evenwel omwille van de technische vooruitgang een hogere productiecapaciteit bezitten.

Directe kosten: zijn onmiddellijk toerekenbaar aan één bepaald soort producten.

Dirigeren: medewerkers krijgen opdrachten en middelen om geconcretiseerde doelstellingen uit te voeren.

Doelinterest: de onderneming moet de toekomstige kasstromen ramen (wat steeds met onzekerheid gepaard gaat) en die met een bepaald interestpercentage actualiseren. Als interestpercentage neemt men de minimum interest R^* die de onderneming op haar geïnvesteerd vermogen wenst te bekomen. Men spreekt in dit geval van de doelintrest.

Doeltreffendheid: bereikt de betrokken maatregel daadwerkelijk het beoogde doel?

Domeinaannamen: beperken de theorie tot een bepaald deel van de werkelijkheid.

Duurzame goederen: goederen waarbij herhaald gebruik is mogelijk.

Dynamische relaties: legt verbanden tussen variabelen, maar houdt rekening met de invloeden die door verschillende periodes heen zijn waar te nemen.

Econometrie: houdt zich bezig met het statistisch falsifiëren van de voorspellingen uit de mathematische modellen. Dit gebeurt op basis van de statistiek.

Economie: de economie behoort tot de sociale wetenschappen, zij bestudeert het handelen van de mens in groepsverband. Zoals de andere sociale wetenschappen heeft zij slechts betrekking op een bepaald aspect van dit menselijk handelen: in het geval van de economie betreft dat het menselijk handelen in situaties van schaarste.

Economisch motief: met de beschikbare, schaarse middelen moet een maximale welvaart worden nagestreefd.

Economische kringloop: financiële stromen van de ene economische huishouding naar de andere

Economische of allocatieve efficiëntie: wanneer de toewijzing van schaarse middelen via de manier van het economisch motief is geregeld.

Economische orde: het toekennen van beslissingsrechten en het op elkaar afstemmen van de betrokken beslissingen.

Economische wet: veel voorkomende verbanden tussen economische variabelen of veel voorkomende gedragingen van economische huishoudingen. Dit is niet een in alle omstandigheden en voor alle mensen geldende relatie.

Eerste wet van Gossen: stelt dat bij toename van het aantal geconsumeerde eenheden, het marginale nut ervan afneemt. Met andere woorden, het totale nut kent een degressief stijgend verloop.

Efficiëntie: gebeurt dat op een kostenminimaliserende manier?

Eigen ingezetenen: alle economische eenheden die een permanent belangencentrum in een land hebben.

Eigen vermogen: in hoofdzaak het ingebrachte kapitaal, maar ook de gereserveerde winsten uit vorige boekjaren.

Endogene variabelen: worden verklaard binnen de theorie zelf.

Exogene variabelen: beïnvloeden de endogene, maar staan zelf buiten de theorievorming.

Expansiepad: veranderingen in het beschikbaar inkomen komen tot uiting als budgetvariaties, grafisch worden zij weergegeven onder de vorm van parallelle verschuivingen van de budgetlijn en leiden tot nieuwe optima, het zogenaamde expansiepad.

Externe kosten: kosten die niet door de veroorzakende activiteit worden gedragen als gevolg van het gebrekkig functioneren van het juridische systeem van eigendomsrechten. Ze komen veel voor in relatie met het leefmilieu.

Externe schaaleffecten: door toename van de totale bedrijfssector.

Factorcomplementariteit: slechts één combinatie van productiefactoren is technisch de juiste om een bepaalde productiehoeveelheid te realiseren. Er is sprake van complementariteit van productiefactoren.

Factorelasticiteit van de productie: verhouding tussen de relatieve wijziging in de gerealiseerde productie en de – in principe infinitesimaal kleine – relatieve verandering in de inzet van de productiefactor die deze productiewijziging veroorzaakte. Met deze maatstaf duidt men de gevoeligheid aan van de productie voor veranderingen in de inzet van productiefactoren.

Factorsubstitueerbaarheid: het verminderen van de inzet van één productiefactor kan worden gecompenseerd door additionele inzet van een andere productiefactor.

Falsifiëren: zoeken naar feitenmateriaal dat de theorie tegensprekt.

Feedback: een ex-post-evaluatie.

Fiduciair papiergeld: papieren bewijs dat steunde op vertrouwen. Een bankier gaf meer bewijzen uit dan dat de voorraad aan edele metalen vertegenwoordigde, daar het metaal slechts in kleine mate terug werd opgevraagd.

Finale goederen: vergen geen verdere verwerking, zij zijn onmiddellijk dienstig als consumptie of kapitaalgoed.

Financiële functie: omvat de bedrijfsadministratie, de boekhouding en beheer van de financiën.

Fysiocratie: ontstaat in Frankrijk als reactie op de verwaarlozing van de mercantilisten van de landbouw. Privé-eigendom van gronden wordt verdedigd om de vruchtbaarheid op peil te houden. Om de landbouw te stimuleren wordt vrije prijsvorming, gebaseerd op de kostprijzen, aangemoedigd.

Gedisconteerd handelspapier: Daaronder verstaat men handelsvorderingen die handelaars naar de regels van het handelsrecht ten opzichte van hun cliënten opmaken en die zij voor de vervaldatum aan de banken tegen liquide middelen overdragen.

Geïnduceerde consumptie en geïnduceerd sparen: hangen af van de omvang van het beschikbare gezinsinkomen. Bepalend daarvoor is de grootte van de marginale consumptie –en de marginale spaarquote.

Geld(hoeveelheid): een algemeen aanvaard tussengood in de ruil.

Geldvoorraad van een land: het totaal van chartaal en giraal geld in handen van niet-scheppende huishoudingen.

Gemeenschappelijk beleggingsfonds: gespecialiseerde instellingen die de spaarmiddelen van kleine beleggers globaliseren en die de aldus gevormde gemeenschappelijke beleggingsportefeuille volgens een bepaalde beleggingsstrategie beheren.

Gemengd bedrijf: overheid en private sector zorgen samen voor kapitaal en beheer, meestal met overwicht voor de overheid

Gemengde economie: een combinatie van marktallocatie en overheidsingrijpen.

Gemiddelde consumptiequote: de verhouding weer van de totale consumptie op het daarbij horende beschikbare gezinsinkomen.

Gemiddelde productiviteit: is gelijk aan de verhouding van de gerealiseerde productie tot de inzet van de productiefactoren die tot deze productie hebben geleid.

Gemiddelde spaarquote: de verhouding van de totale besparingen op het beschikbare gezinsinkomen.

Gezinnen: de economische huishoudingen die in de eerste plaats het consumeren tot doel hebben, zij stellen productiefactoren ter beschikking.

Giffeneffect: Arme mensen zullen bij stijging van de prijs van het meest benodigde goed, besparen op het voor hen minder benodigde goed, zodat ze dit kunnen compenseren met meer van het meest noodzakelijkste goed. (vb. brood en vlees)

Giffengoederen: een prijsdaling leidt voor die goederen tot een afname van de aangekochte hoeveelheid en een prijsstijging tot een toename ervan.

Giraal geld: zichtrekeningen bij banken waarmee deze betalingsopdrachten uitvoeren door gireren of overschrijven.

Globale koopkrachtpariteiten: Door aggregatie op basis van gewogen gemiddelden ontstaan globale koopkrachtpariteiten, die men kan beschouwen als wisselkoersen die gecorrigeerd zijn voor de verschillen in koopkracht.

Goudkernstandaard: inwisselbaarheid waarbij men minimum het equivalent van één goudstaaf aankopen.

Goudspeciesstandaard: inwisselbaarheid waarbij alle biljetten tegen munten omwisselbaar zijn

Het permanente inkomen: de jaarlijkse opbrengst die ieder individu berekent op de door hem geschatte geactualiseerde waarde van het menselijke en niet-menselijke kapitaal waarover hij beschikt.

Heuristische aannamen: werken simplificerend ten aanzien van de werkelijkheid. Een aantal factoren blijven buiten beschouwing.

Holding: financiële maatschappij waarvan de activa bestaan uit aandelen van andere bedrijven waarvan zij het beleid mede bepalen.

Homo economicus hypothese: daaronder verstaat men drie kenmerken van het menselijk handelen:

- de autonomie van de individuele preferenties
- de bekwaamheid om coherente keuzen te maken (rationaliteit)
- het welbegrepen eigenbelang als drijfveer van het menselijk handelen.

Immateriële kapitaalvorming: dit is het opbouwen van sociale instituties (vb. het rechtssysteem), welke latere economische activiteit in een land immers vergemakkelijken.

Imperatieve planning: een strak planningsstelsel waarin de overheid dwingende richtlijnen aan de bedrijven oplegt.

Impliciete deflator: door deling van het nationaal product van een bepaald jaar tegen werkelijke prijzen door het nationaal product van datzelfde jaar in constante prijzen.

$$\frac{\text{Nationaal product 2000 in werkelijke prijzen 2000} \times 100}{\text{gedeeld door}} \\ \text{Nationaal product 2000 in constante prijzen 1990}$$

Imputeren: de monetaire waarde van een transactie ramen.

In/uitvoer sensu lato: dit veronderstelt dat men respectievelijk de productieve inkomens ontvangen door de buitenlandse productiefactoren werkzaam in het eigen land en de productieve inkomens door de eigen ingezetenen verdiend in het buitenland incorporeert.

In/uitvoer sensu stricto: in/uitvoer in de enge betekenis van het woord, export/import van goederen en diensten.

Indicatieve planning: planning die een prognose bevat van de toekomstige economische activiteit waaruit eventueel algemene richtlijnen voor de private sector worden afgeleid.

Indifferentiecurve: geeft de combinaties weer van de twee goederen die éénzelfde welvaartsniveau verschaffen.

Indifferentiecurve: zij geven de combinaties van twee of meer goederen weer, die naar oordeel van de consument hem eenzelfde totaal nut verschaffen.

Indirecte kosten: niet onmiddellijk toerekenbaar aan één bepaald soort producten.

Individuele goederen: hun nut is in hoge mate exclusief. Alleen de eigenaar die voor de goederen betaald heeft of de daartoe door hem gemachtigde persoon kan de goederen gebruiken en kan zich ten volle het nut toe-eigenen.

Individuele vraag, collectieve vraag: door aggregatie van de individuele vraagcurven bekomt men de collectieve vraag.

Inductieve theorie: ontstaat vanuit de feiten zelf en trekt daar verbanden (correlaties) uit, deze worden gekenmerkt door lags (vertragingen in het optreden van de invloed van de ene variabele op de andere).

Industriële economie: bestudeert het economische gedrag van industrietakken.

Inferieure goederen: de vraag daalt naarmate het budget van de consument toeneemt, omdat hij ze substitueert door duurdere goederen, waaraan hij een hoger nut toekent, maar die hij zich met het lager inkomen niet kon veroorloven. De inkomenselasticiteit bij inferieure goederen is derhalve negatief.

Inflatie: ontwaarding van het geld, bijgevolg nemen de prijzen van alle producten toe.

Ingaande kasstromen: zijn de additionele ontvangsten, die het project voor de onderneming genereert.

Inkomenseffect van de arbeid: door de loonstijging verbetert de inkomenspositie van het gezin bij eenzelfde arbeidstijd. Het gezin kan deze welvaartstoename opnemen onder de vorm van verhoogde materiële consumptie en onder de vorm van additionele vrije tijd. Dit heeft een afremmend effect op het aanbod van de arbeid.

Inkomenseffect: geeft de wijzigingen in de gevraagde hoeveelheid weer veroorzaakt door de wijziging in het reële inkomen, die op haar beurt een gevolg was van de prijswijziging, maar nu in de veronderstelling dat de prijsverhoudingen ongewijzigd blijven.

Inkomenselasticiteit: geeft de verhouding weer tussen de relatieve wijziging in de gevraagde hoeveelheid van een goed en de –in principe infinitesimaal kleine –relatieve verandering in het (beschikbaar) inkomen die de vraagwijziging veroorzaakte.

Inkomensoptiek: Het betreft het totaal van gedurende een jaar aan de eigen productiefactoren betaalde productieve inkomens. Dit nationaal inkomen wordt verdiend door de gezinnen, de bedrijven en de overheid.

Institutionalisme: losse verzameling van auteurs, die zich op gegeven tijdstippen scherp afzetten tegen het dominante neoklassieke denken van hun tijd.

Intermediaire goederen: vergen verdere verwerking.

Interne kosten: de kosten die in de boekhouding van de (producerende) economische huishouding tot uiting komt.

Interne schaaleffecten: ontstaan door toename van de schaal van één enkel bedrijf.

Investeren: geld aanwenden met een productieve bestemming

Isokostenrechte: geeft aan welke combinaties van arbeid en kapitaal, gegeven de factorprijzen een bepaald kostenniveau veroorzaken.

(Internationale) joint venture: een gemeenschappelijke onderneming opgericht door ondernemingen uit verschillende landen.

Just-in-time: principe waarbij bedrijven proberen op order te produceren ipv op voorhand
Kapitaal: een afgeleide productiefactor van natuur en arbeid, die ontstaat door investeringen.
Kapitalisme: marktmechanisme waarbij de productiefactoren in private handen zijn.

Klassieke kwantiteitswet: $M \cdot V = P \cdot T$

Waarbij

M= geldhoeveelheid

V = de omloopsnelheid

P = het algemene prijspeil

T = de hoeveelheid verhandelde diensten en goederen gedurende een bepaalde periode

Klassieke leer: de klassieke economen gebruikten het criterium van de materiële rijkdom om het domein van hun wetenschap af te bakenen. Menselijke activiteiten konden volgens hen slechts het onderwerp van een economische studie vormen, wanneer ze verband hielden met materiële rijkdom. Later verruimden de economen hun studieobject om rekening te kunnen houden met dienstverleningen.

Koopkrachtpariteiten: het aantal eenheden van verschillende munten waarmee men in de onderscheiden landen eenzelfde goederenpakket kan kopen.

Korte periode: de productie kan slechts veranderen door verandering van de variabele productiefactor arbeid. De omvang van de productiefactor kapitaal daarentegen wordt als constant beschouwd. Het opstarten van nieuwe investeringen vergt immers de nodige tijd.

Kredietcoöperatie: vereniging van personen die samenwerken om gezamenlijk krediet aan te vragen en aldus van gunstige voorwaarden te kunnen genieten

Krediet-of geldmultiplier: het getal waarmee men een initieel gelddeposito moet vermenigvuldigen om de maximale hoeveelheid giraal geld te bekomen, die het bankwezen met een gegeven liquiditeitsquote daaruit kan creëren.

Kruisprijselasticiteit: geeft de gevoeligheid weer van de gevraagde hoeveelheid van een goed voor de prijswijziging van andere producten. Zij is gelijk aan de verhouding tussen de relatieve wijziging van de gevraagde hoeveelheid van het ene goed en de –in principe infinitesimaal kleine – relatieve prijswijziging van een ander goed, die tot de wijziging in de gevraagde hoeveelheid van het eerst aanleiding gaf.

Kwalitatieve milieuschaarste: impliceert dat de milieufuncties indirect via een verandering in de kwalitatieve eigenschappen van een milieucomponent met elkaar rivaliseren.

Kwantitatieve milieuschaarste: impliceert dat de hoeveelheid van een bepaalde milieucomponent te gering is om aan alle voorgenomen functieaanspraken te kunnen voldoen.

Laissez-faire: een economie waarbij men overtuigd is van de voordelen van de individuele vrijheid bij het economische handelen en van de concurrentie op de markt.

Lange periode: tijdens die periode kan de productie veranderen door verandering in alle productiefactoren. Dit houdt dan in dat de combinatie van productiefactoren kan variëren. De productiefactoren kunnen worden vervangen door elkaar.

Leereffecten: naarmate producenten meer ervaring krijgen met het productieproces slagen zij erin een grotere productiviteit te bereiken door betere beheersing van de vaste kosten, meer effectieve arbeidsorganisatie, grotere specialisatie, betere productie - en marketing, meer organisatie, daling van de voorraadkosten.

Levenscyclus evaluatie: technische term die gebruikt wordt voor een systematische methode voor de analyse van de milieueffecten die gepaard gaan met de productie en het gebruik van producten of diensten.

Levenscyclushypothese: de mens streeft over zijn totale leven heen geen vermogensaccumulatie na. Voor het individuele gezin fungeert het sparen door de verschillende levensfasen heen als een buffer tussen consumptie –en inkomensstroom.

Liberalisering: het verminderen van overheidsregels die de beheersvrijheid inperken.

Liberalisme: het individueel belang is de drijfveer in het economische leven.

Liquiditeit: heeft betrekking op de mate waarin, de snelheid waarmee en de kosten waartegen men het uitgezette kapitaal weer in kasgeld kan omzetten.

Liquiditeitsquote (LQ): geeft de verhouding weer van de kasmiddelen op de onmiddellijk opvraagbare tegoeden, die de banken willen in acht nemen om aan een mogelijke vraag van het publiek tot omzetting van giraal geld in chartaal geld te kunnen voldoen. Hoe kleiner de liquiditeitsquote, hoe groter de multiplicator.

Maatschappelijke aandelen: vertegenwoordigen een bepaalde fractie van het ondernemingsvermogen zonder dat de absolute waarde uitdrukkelijk op het aandeel is vermeld.

Macro-economie: heeft eerder betrekking op de analyse van de door aggregatie van micro-economische gegevens ontstane data.

Management buy-out: de manager van het bedrijf biedt zich aan als kandidaat –overnemer.

Management: de leiding van een bedrijf, moet zorgen voor het goed functioneren en het vervullen van de bestuurstaken.

Marginaal geldproduct: de in geld uitgedrukte verkoopwaarde van de additionele productie, die door de inzet van een in principe infinitesimaal kleine bijkomende eenheid productiefactor c.p. kan worden bekomen.

Marginaal of grensnut: de wijziging die optreedt in het totale nut van de consument wanneer hij één –in principe infinitesimaal kleine –eenheid aan zijn consumptie toevoegt.

Marginale consumptiequote: verhouding van de toename van de consumptie op de - in principe infinitesimaal kleine - toename van het beschikbare gezinsinkomen, die tot de toename van de consumptie leidde.

Marginale beslissing: De Homo Economicus vergelijkt hierbij voor een bepaalde handeling de marginale kosten en de marginale baten

$MB < MK \Rightarrow$ activiteit inkrimpen

$MB > MK \Rightarrow$ activiteit uitbreiden

$MB = MK \Rightarrow$ activiteitsniveau optimaal

Marginale kosten: de verhouding van de toename van de totale kosten op een (in principe infinitesimaal kleine) toename van de productie. Wiskundig zijn de marginale kosten gelijk aan de eerst afgeleide van de totale of variabele kostenfunctie.

Marginale productiviteit: de verhouding tussen de verandering van de productie en een – in principe infinitesimaal kleine – wijziging van de inzet van productiefactoren.

Marginale spaarquote: de verhouding tussen de toename van de besparingen en de – in principe infinitesimaal kleine – toename van het beschikbare gezinsinkomen, die daaraan ten grondslag lag.

Marginale substitutieverhouding in de preferenties: geeft weer hoeveel eenheden van een goed B een consument bijkomend moet consumeren om het verlies van een –in principe infinitesimaal kleine –eenheid van product A te compenseren en het totaal nut constant te houden.

Marginale substitutieverhouding op de markt: wordt weergegeven door de helling van de budgetrechte en wordt bepaald door de prijzen ($-P_A/P_B$), geeft de marginale substitutieverhouding op de markt weer.

Marginale substitutieverhouding: de extra hoeveelheid van een bepaalde productiefactor nodig om bij verminderde inzet van een (in principe infinitesimaal kleine) eenheid van een andere productiefactor de betrokken productie op een constant peil te kunnen houden.

Marginale substitutievoet in de productie en in de consumptie:

- In de productie => de verhouding tussen de zeer kleine wijziging in de productie van het ene goed (consumptiegoederen) als gevolg van een infinitesimaal kleine wijziging in de productie van het andere goed (kapitaalgoederen).
- In de consumptie => de verhouding tussen de wijziging in de hoeveelheid van de ene soort goederen die nodig is om een infinitesimaal kleine verandering in de consumptie voor de andere soort goederen op te vangen en het welvaartsniveau te behouden.

Maritiem mercantilisme: legt de nadruk op het verwerven van een handelsoverschot. Het afvloeien van edele metalen kan ook voordelig zijn, daardoor wordt er veel belang gehecht aan het uitbouwen van een eigen handelsvloot.

Marketing: impliceert keuze van productassortiment, distributiemethode, promotiemiddelen en prijs.

Markteconomie: de allocatie van productiefactoren en van producten steunt op het prijsmechanisme. Potentiële kopers en potentiële verkopers vinden elkaar in een algemeen ruilsysteem voor goederen en productiefactoren.

Marktevenwicht: de prijs zorgt voor een evenwicht tussen de verwachtingen van de vragers en aanbieders.

Marktmechanisme: berust op vrijwillige en wederzijds voordelige ruil tussen twee partijen. Daardoor onderscheiden markttransacties zich van bijv. diefstal of giften.

Mass customisation: kostenefficiënte productie van kleine reeksen van flexibele producten.

Mercantilisme: verdedigt een geheel van maatregelen om de welvaart van de staat te vergroten, vooral door zoveel mogelijk edele metalen in het eigen land te verwerven. Dit resulteert in een veralgemeend protectionisme.

Meso-economie: duidt eerder op de bedrijfs-, sectorale of regionale economische analyse.

Methodologisch individualisme: Meest wezenlijke kenmerk van de economische analysemethode. De basisentiteit is het individu, het is het individu die beslist welke doeleinden hij in zijn leven zal nastreven, die zich een oordeel vormt over de beperkingen die aan zijn mogelijkheid tot handelen worden opgelegd. Hij is in staat zelfstandig te kiezen, waarbij hij zo goed mogelijk wensen en mogelijkheden probeert te verzoenen.

Methodologisch individualisme: onderzoeksmethode waarbij de analyse van het collectief economisch handelen is gebaseerd op een analyse van de gedragingen van de individuen waaruit de collectiviteit ontstaat.

Micro-economie: bestudeert het economische keuzeprobleem vanuit het oogpunt van een bepaalde huishouding of een bepaald goed.

Milieuaudit: controle-instrument waarbij nagegaan wordt in welke mate de volledige onderneming of een deel ervan in overeenstemming is met de milieuwetgeving, met het interne milieubeleid of met milieustandaarden.

Milieubeheersystemen: omvat tal van middelen die het implementeren en in stand houden van het milieubeheer van de onderneming tot doel hebben.

Milieumanagement: omvat een set van instrumenten om het milieu te beschermen.

Monetaire vraag: het bedrag dat de consument bereid is bij diverse hypothetische prijzen aan de aankoop van een goed te spenderen, in de veronderstelling dat alle andere vraagbepalende factoren constant blijven.

Monometallisme: geldstelsel met slechts munten uit één soort metaal.

Multinationale of transnationale onderneming: hebben bedrijfsvestiging in minimum twee landen.

Naamloze vennootschap (NV): een vereniging van kapitalen waarbij de verplichtingen van de aandeelhouders eveneens tot hun inbreng beperkt zijn en de aandelen soepel kunnen worden overgedragen.

Nationaal inkomen: productieve inkomen van de gezinnen plus de productieve inkomens van de bedrijven plus de productieve inkomens van de overheid.

Nationaal product: de som van de door de ingezeten productiefactoren gerealiseerde finale goederen en diensten.

Nationale boekhouding: geheel van rekeningen waarbij alle financiële transacties als een uitgave of ontvangst op een rekening worden geboekt.

Naturaruil: goederen tegen goederen ruilen.

Natuurlijk monopolie: in sectoren met sterke positieve schaafeffecten zouden bij vrije concurrentie grote ondernemingen dan ook de kleinere uit de markt verdringen, totdat uiteindelijk slechts één private onderneming zou overblijven. Die zou dan echter over een monopoliebeschikking beschikken, waarvan men vreest dat zij misbruik zou maken. Om dat te vermijden neemt de staat soms de productie van dergelijk goederen en diensten op zich.

Netto contante waarde of netto geactualiseerde waarde: de netto geactualiseerde waarde is gelijk aan de som van al de geactualiseerde toekomstige kasstromen.

Nettobesparingen: verhogen het vermogen, waardoor kapitaalvorming mogelijk wordt en dwz dat er ruimte vrijkomt om te investeren.

Netto-investering: omvatten naast de nieuwe kapitaalgoederen ook de voorraadwijzigingen.

Netto-investeringen: zijn gelijk aan de eigenlijke uitbreidingsinvesteringen vermeerderd met de toename en verminderd met de afname van de bedrijfsvoorraden.

Niet-duurzame goederen: goederen die men slechts eenmaal kan gebruiken.

Netto productie
+ afschrijvingen
= bruto productie

Niet-productieve inkomens: bevat de interest op de overheidsschuld, de uitkeringen van de RSZ, andere inkomensoverdrachten vanwege de overheid (studiebeurzen, bouwpremies,...) en inkomensoverdrachten van het buitenland.

Nominaal inkomen:

Nominaal product: in courante, werkelijke of lopende prijzen.

Nominale aandelen: vertegenwoordigen in principe een bepaald bedrag aan kapitaalbreng.

Nominale veiligheid: betreft de zekerheid dat men na afloop van de beleggingstermijn het belegde geld nominaal terugkrijgt. Die veiligheid hangt zowel af van de financiële sterkte en de betrouwbaarheid van de huishouding die kapitaal vraagt, als van de natuur van het beleggingsobject zelf.

Non-sciëntisme: het mechanisch en onkritisch toepassen van onderzoeksmethoden uit de positieve wetenschappen op sociale problemen.

Normatieve economie: geeft aan hoe economische beslissingen moeten gebeuren, rekening houdend met bepaalde waarderingsoordelen.

Nut: wanneer de econoom doelt op de concrete behoeftebevrediging als gevolg van het aanwenden van een bepaald goed bij de consumptie door een bepaalde persoon in een bepaalde omstandigheid, spreken we van nut.

Nuttigheid: het vermogen van goederen en diensten om in een behoefte direct of indirect te voorzien.

Objectieve ruilwaarde: wordt in een geldeconomie weergegeven door de prijs. Het is dus de waarde waartegen op de markt geruild wordt.

Obligatie: bewijzen van deelneming aan leningen op middellange of lange termijn.

Omgevingsrapportering: een sociaal jaarverslag dat een verantwoording bevat door de leiding van het gevoerde sociaal beleid en informatie over personeelsaangelegenheden.

Omloopsnelheid: het aantal keren dat een geldeenheid gemiddeld van eigenaar verwisseld gedurende een jaar.

Ondernemersrisico: de verkoop dekt de kosten niet, er is verlies.

Onderneming: werven in een contractuele verhouding arbeiders aan en betalen de grondstoffen en halfafgewerkte fabrikaten waarmee de ondernemingsactiviteit mogelijk wordt. Principieel binnen de kapitalistische markt te situeren. Private personen zijn de eigenaar van het risicodragende vermogen waarmee de onderneming functioneert.

Opportunitetskosten: aan iedere keuze zijn nadelen verbonden, de kosten van deze nadelen noemt men opportunitetskosten (in concreto de waarde van het belangrijkste alternatieve doel)

Optelmethode: de productieve vergoedingen (waaronder ook de gereserveerde winst) van de in het bedrijf tewerkgestelde productiefactoren op te tellen, verhoogd met de afschrijvingen.

Optimale factorcombinatie: hoe kan men de factorcombinatie bepalen die het mogelijk maakt een gegeven productie te bereiken met minimale kosten.

Organiseren: het creëren van een samenwerkingsverband tussen de verschillende werknemers.

Overgedragen inkomens: het betreffen inkomens waartegenover geen tegenprestatie staat in de vorm van het ter beschikking stellen van productiefactoren.

Overheid: de instellingen die door politiekambtelijke besluitvorming worden beheerd, zij stelt collectieve goederen (bijna) gratis ter beschikking, ook vaardigt zij de regelgeving uit.

Overheidsbedrijf: het eigen vermogen is afkomstig van de staat.

Overheidsconsumptie: de aankopen van goederen en diensten bij de andere sectoren, vermeerderd met de in de overheidssector gerealiseerde bruto toegevoegde waarde.

Pal- of ratcheteffect: zolang de consumenten menen dat hun inkomensdaling slechts tijdelijk is, doen zij omwille van de sociale druk al het mogelijke om hun consumptiepeil op het voorgaande niveau te houden.

Pareto-efficiency: betekent dat het niet mogelijk is door reallocaties van productiefactoren en/of goederen de totale welvaart van de volkshuishouding te verbeteren.

Participatie-effect: treedt op wanneer consumenten, die voordien aan andere goederen voorrang gaven, door een prijsdaling aangelokt, het goed beginnen aan te kopen.

Personeelsfunctie: zorgt er enerzijds voor dat de personeelsbezetting van het bedrijf zowel kwalitatief als kwantitatief is afgestemd op de ondernemingstaken. Anderzijds impliceert ze ook de zorg voor een arbeidsklimaat dat zowel de arbeidssatisfactie van de werknemers als hun optimale prestatie garandeert.

Pigou-effect: Dalende prijzen tijdens een depressie verhogen de reële waarde van de kasvoorraden en stimuleren aldus de macro-economische vraag en om op die manier de tewerkstelling weer op niveau te brengen.

Plannen: omvat de keuze van de ondernemingsdoelstellingen en het definiëren van hun onderlinge verhouding.

Politieke haalbaarheid: komt de betrokken maatregel tegemoet aan de preferenties van de politieke beleidsmakers?

Positieve economie: beschrijft en verklaart hoe en waarom bepaalde economische handelingen plaatsvinden.

Positieve schaaffecten: impliceren dat als de dimensie van de economische activiteit, gemeten aan de omvang van de kapitaalgoederenvoorraad, toeneemt, de productie ook stijgt. Negatieve schaaffecten komen zelden voor.

Positionele goederen: bepaalde goederen ontleen hun waarde juist aan het feit dat slechts enkelen ze kunnen bezitten.

Positivistische methodologie: steunt op het construeren van wiskundige modellen. Economische beelden zijn vereenvoudigde beelden van de werkelijkheid.

Prijselasticiteit van de vraag: is gelijk aan de relatieve verandering in de gevraagde hoeveelheid van een bepaald goed gedeeld door de –in principe infinitesimaal kleine – relatieve verandering in de prijs van het betrokken goed, die tot de hoeveelheidwijziging aanleiding gaf, waarbij alle andere vraagbepalende factoren gelijk blijven.

Prijselasticiteit van het aanbod: ze meet de gevoeligheid van de aangeboden hoeveelheid voor veranderingen in de prijs en wordt berekend als de verhouding van de relatieve verandering in de aangeboden hoeveelheid op een (in principe oneindig kleine) relatieve wijziging in de prijs, die tot de verandering in de aangeboden hoeveelheid aanleiding gaf. Alle andere aanbod –bepalende factoren worden daarbij constant verondersteld.

Primaire, secundaire, tertiaire en quaire sector:

Primaire sector: landbouw, jacht, bosbouw en visserij.

Secundaire sector: de be- en verwerkende nijverheid

Tertiaire sector: diensten

Quaire sector: de productie van de overheid en de gezondheidszorg.

Principal-agentprobleem: hoe kan een opdrachtgever een door hem aangestelde agent motiveren en controleren om te bekomen dat diens doelfunctie congrueert met de zijne.

Privatisering: het geheel van maatregelen die erop gericht zijn de publieke sector meer volgens privaat –economische principes van bedrijfsvoering te doen werken.

Producentensurplus: aanbieders krijgen een hogere prijs dan die waarvoor ze bereid waren een product op de markt te brengen. Het producentensurplus is gelijk aan het verschil tussen de opbrengst van de verkoop en de variabele kosten die de aanbieders voor de productie van de hoeveelheid hebben gemaakt.

Productie: wanneer schaarse middelen worden gecombineerd om er goederen en diensten mee te realiseren, ontstaat productie.

Productie tegen factorkosten

+ indirecte belastingen

- subsidies

= Productie tegen marktprijzen

Productiecoöperatie: vereniging van personen die samenwerken om gezamenlijk te produceren.

Productiefactoren: de schaarse middelen die ter beschikking staan om goederen en diensten te produceren.

Productiefunctie: geeft om mathematische wijze de relatie weer tussen de output van een productieproces en de inzet van productiefactoren.

Productie-isoquante: de grafische weergave van al de mogelijke combinaties van productiefactoren, waarmee een zelfde productieniveau kan worden bekomen.

Productiemogelijkhedencurve: Hiermee duidt men de verschillende combinaties van goederen aan, die maximaal kunnen worden gerealiseerd bij een Pareto-efficiënte inzet van productiegoederen.

Productiemogelijkhedencurve: weergave van de comparatieve productiviteit

Productieoptiek: het optellen van de productie in de loop van het jaar. De productie die binnen de gezinnen wordt gerealiseerd komt voor statistische raming niet in aanmerking.

Productieve inkomens: dit is het inkomen uit bezoldigde arbeid, de opgenomen bedragen zijn de brutokosten voor de WG.

Productiviteit: geeft onder de vorm van een verhouding van de gerealiseerde productie tot de inzet van de productiefactoren die tot deze productie hebben geleid.

Progressieve schaaleffecten: wanneer de productie meer dan evenredig stijgt met de toename van de schaal.

Puntelasticiteit: hiervan spreekt men als de berekening van de elasticiteit op een oneindig kleine wijziging in de prijs berust.

Quasi geld: termijnrekeningen of andere financiële activa die snel, zonder groot koersverlies en met weinig kosten in geld kunnen worden omgezet.

Radicaal subjectivisme: alle economische relaties zijn het gevolg van menselijke keuzen, die in wezen subjectief zijn.

Rationaliteit: impliceert coherentie van keuze. De mens wordt verondersteld de mogelijkheid te bezitten om:

- de alternatieven waar te nemen en te onderscheiden die omgeving hem biedt om zijn behoeften te bevredigen
- er de beste vorm van behoeftebevrediging uit te kiezen

Reëel product: in constante prijzen.

Reële veiligheid: de zekerheid dat men na de beleggingstermijn minimaal de aanvankelijk uitgezette hoeveelheid koopkracht kan behouden. Daarvoor zijn het rendement en de inflatie bepalende variabelen.

Rendement van een belegging: hieraan zijn twee aspecten verbonden. Enerzijds wordt het bepaald door het inkomen dat de belegging oplevert. Anderzijds is het rendement ook de resultante van de waarde-evolutie van het betrokken financiële activum.

Representatief papiergeld: papieren bewijs dat een deposito van metaalgeld van gelijke waarde vertegenwoordigde.

Responsabilisering: de verhoging van de beleidsautonomie van publieke ondernemingen waarmee de staat beheerscontracten afsluit.

Risicodragend kapitaal: kapitaal dat men ter beschikking stelt van een onderneming dat verloren kan gaan bij slechte resultaten.

Ruimtelijke milieuschaarste: impliceert dat de natuurlijke ruimte te kort schiet om te voldoen aan als de functies die de samenleving wil benutten.

Satisfying behaviour: de mens streeft niet maximale maar voldoende rationaliteit na.

Schaarste: schaarste ontstaat doordat mensen geconfronteerd worden met enerzijds een beperkte hoeveelheid middelen, die evenwel alternatief aanwendbaar zijn, en anderzijds een veelheid van doelstellingen waarvoor die middelen kunnen worden gebruikt.

Scope effecten: die treden op als de gemiddelde productiekosten na verscheidene goederen lager zijn wanneer zij gezamenlijk worden geproduceerd door een producent dan wanneer zij ieder afzonderlijk door een ander productiehuishouding worden voortgebracht.

Socialisme: het algemene belang is de drijfveer in het economische leven. In de marxistische leer ook de tussenfase bij de omvorming naar het communisme.

Sociologisch holisme: de groep primeert voor de sociologen als analyse-eenheid van het groepsgedrag boven het individuele gedrag. Groepsgedrag is voor de econoom daarentegen de aggregatie van individueel gedrag via bepaalde coördinatiemechanismen.

Spaar – en consumptiecurven: geeft het mathematische verband weer tussen de determinanten van sparen (consumenten) en de daaruit voortvloeiende spaarbedragen (consumptiebedragen).

Sparen: afzien van aankoop van consumptiegoederen of schenkingen aan derden teneinde van hun vermogen.

Specialisatie: Het produceren van een beperkt gedeelte of geheel niets van de benodigde goederen voor zijn eigen persoon, waarvoor men in ruil een productief inkomen ontvangt.

Specialisatie: het zicht toelagen op één of een beperkt aantal taken.

Speculatiemotief: heeft betrekking op de optimale allocatie van uitgaven en beleggingen in de tijd, inspelend op de schommelingen in prijzen en interesten.

Speculatieve vraag: prijsstijging zet de consument aan tot extra aankopen, juist omdat hij in de toekomst een nog hogere prijsstijging verwacht.

Stakeholders: belanghebbenden, de voornaamste stakeholders zijn de aandeelhouders en het management.

Standaardmunt: algemeen aanvaarde munt

Statische relaties: legt verbanden tussen variabelen op hetzelfde tijdstip.

Structurele beslissing: vooraleer een bepaalde handeling de moeite loont, moeten bij het optimale activiteitsniveau de totale baten de totale kosten overtreffen, zodat de betrokken handeling effectief een welvaartsverhoging impliceert.

Subjectieve ruilwaarde: de waarde die de marktpartij zelf aan de geruilde goederen hecht.

Substitutie-effect van de arbeid: door de loonstijging verbetert de afruilmogelijkheid tussen vrije tijd en arbeidstijd. Het wordt dus interessanter om vrije tijd door arbeid te substitueren.

Substitutie-effect: bestaat uit de vervanging van de relatief duurder geworden producten door relatief goedkopere producten en kan vastgesteld worden op de vraagcurve bij constant reëel inkomen.

Substitutiegoederen: vormen alternatieven voor het bevredigen van een bepaalde behoefte. Wanneer derhalve de prijs van het ene product toeneemt, stijgt de consumptie van het andere product omdat het in prijs toegenomen goed wordt vervangen door het thans relatief goedkopere.

Sunk costs: irreversibele reeds gedane uitgaven.

Take-over-bid: andere financiële groepen kopen de aandelen van de betrokken onderneming op.

Technische efficiëntie: één bepaalde doelstelling wordt met een minimum aan middelen gerealiseerd.

Technische functie: omvat het op een efficiënte wijze vervaardigen van de producten en het magazijn- of voorraadbeheer.

Tekensmunt: munt met beperkte betaalfunctie

Terugplooiende arbeidsaanbodcurve: loonstijgingen leiden tot een daling van het aantal uren aangeboden arbeid omdat personen hun maximaal nagestreefde inkomen bereikt hebben.

Tijdsvoorkeur: meeste mensen verkiezen huidige consumptie boven toekomstige consumptie.

Toegevoegde waarde: de door de productie in een bepaalde schakel toegevoegde waarde is derhalve gelijk aan de afzet aan de volgende schakel verminderd met de inzet van half afgewerkte producten van de vorige schakel.

Toegevoegde waarde: De TW van een bedrijf vormt de eigenlijke productie van het bedrijf in kwestie. Dit kan netto of bruto berekend worden naargelang men er de afschrijvingen bijtelt.

Totaal nut: de mate waarin de consument door het consumeren van een aantal eenheden van het betrokken goed zijn behoeftebevrediging verhoogt.

Totale kosten: de som van de variabele en constante kosten

Trade-off: vele keuzeproblemen hebben geen alles-of-niets-karakter, er is substitueerbaarheid van alternatieven.

Transactiemotief: betreft de hoeveelheid geld die men aanhoudt om de lopende uitgaven te financieren.

Transitieproblematiek: hoe een communistische, centraal geleide economie omvormen tot een markteconomie? (bevat 5 luiken)

Transitoir inkomen: de afwijking tussen het huidige en het permanente inkomen.

Triple-bottomline: het veralgemeend doorbreken van het duurzaam ondernemen zal steunen op 3 sturingen:

1. economisch duurzaam ondernemen: onderneming moet voortdurend bloeien, de bestuurders moeten de onderneming een eigen identiteit geven en een lerende organisatie uitbouwen.
2. sociaal duurzaam ondernemen: een onderneming moet zich als een verantwoord burger gedragen (corporate citizenship), zij heeft naast rechten ook plichten.

3. ecologisch duurzaam ondernemen: ondernemingen moeten zo efficiënt mogelijk omspringen met natuurlijke rijkdommen en energie.

Tweede wet van Gossen: het marginale nut van de laatste geldeenheid die de consument aan de onderscheiden goederen uitgeeft, moet gelijk zijn. Anders: de egalisatie van het grensnut van het geld in al zijn bestedingsmogelijkheden.

Uitbreidingsinvesteringen: vergroten de kapitaalgoederenvoorraad.

Uitvoerbaarheid: wat zijn de bestuurlijke kosten?

Uitgaande kasstromen: omvatten onder meer de initiële investeringskosten, de additionele lonen en materiaalkosten, de additionele belastingen. Zij omvatten niet de afschrijvingen, de terugbetalingen van het geleende kapitaal, noch de erop te betalen interestlast.

Variabele kosten: wijzigen naargelang de productie.

Vebleneffect: bij prijsstijging worden goederen meer verkocht, juist om de medeburgers te tonen dat men zich dure producten kan veroorloven.

Veblengoederen: de goederen worden meer gevraagd naarmate de prijs stijgt.
Vennootschap onder 1 firma: vennoten zijn hoofdelijk en voor hun volledige vermogen aansprakelijk voor de verbintenissen van de vennootschap.

Vennootschap: Onderneming die samengesteld is uit de inbreng van vele mede-eigenaars.

Verbruikerscoöperatie: vereniging van personen die samenwerken om gezamenlijk detailhandelsactiviteiten te verrichten en aldus de te hoog geachte marges van de distributiehandel uit te schakelen.

Verdisconteren: handelsvorderingen aan de banken tegen liquide middelen overdragen.

Verifiëren: het confronteren van voorspellingen met de werkelijkheid.

Verlies: de kosten overtreffen de opbrengsten.

Vermogen: het geheel van bezittingen van die huishouding vermeerderd met de vorderingen op andere huishoudingen, de zgn. activa, en verminderd met de schulden van die huishoudingen, de zgn. passiva.

Vermogen: het totaal van de roerende en onroerende bezittingen, verminderd met de schulden.

Vervangingsinvesteringen: dienen om versleten kapitaalgoederen te vernieuwen.

Verwaarloosbaarheidsaannamen: schakelen bepaalde factoren uit, omdat ze verwaarloosbaar klein zijn.

Voorzorgsmotief: is ingegeven door de vrees voor onverwachte uitgaven.

Vraagcurve: wanneer men de vraagschaal grafisch voorstelt, bekomt men de vraagcurve.

Vraagfunctie: geeft de wiskundige relatie weer tussen de van een goed A gevraagde hoeveelheid en de vraagdeterminerende factoren.

Vraagschaal: geeft in tabelvorm weer hoeveel een consument bereid is van een bepaald goed te kopen tegen diverse hypothetische prijzen, in de veronderstelling dat alle andere vraagdeterminanten constant blijven.

Vreemd vermogen: wordt dikwijls vertegenwoordigd door obligaties, het betreft deelbewijzen van deelnemingen aan leningen op middellange of lange termijn.

Vreemde ingezetenen: alle economische eenheden die een permanent belangencentrum in een ander land hebben.

Waardeparadox: goederen kunnen een lagere gebruikswaarde hebben, maar toch is de ruilwaarde er hoger van (vb. diamant en water).

Welvaart: de mate waarin behoeften met behulp van schaarse middelen worden bevredigd noemt men de welvaart van bijvoorbeeld een regio, een land, een persoon of een groep van personen.

Welzijn: heeft een ruimer karakter dan welvaart en impliceert bevrediging van verlangens die geen beslag leggen op schaarse middelen.

Wet van Engel: een toename van het inkomen et de consument er soms toe aan belangrijke wijzigingen in de samenstelling van zijn consumptiepakket aan te brengen, afhankelijk van zijn preferentiestructuur.

Wet van de toe – en afnemende productiviteit (KT): geldt in de korte periode en legt de nadruk op de relatie tussen vaste en variabele productiefactoren als determinerend element voor productiviteit en productiekosten. Zolang de totale productie progressief stijgt, neemt de marginale productiviteit toe. Wanneer de totale productie degressief begint te stijgen, neemt de marginale productiviteit af.

Wet van Gresham: het verschijnsel waarbij men het slechte (wettelijke overgewaardeerde) geld massaal aanmuntte om zo winst te maken, aangezien de betrokken munten voor hun wettelijke waardeverhouding moest worden aanvaard.

Winst: wanneer de opbrengsten de kosten overtreffen.

Wisselbrief: een financieel document opgemaakt volgens de regels van het handelsrecht, waarbij een bepaalde persoon aan een ander persoon de opdracht geeft tegen een bepaalde tijd een bepaalde som te betalen aan de trekker of aan diens order. De betrokkene accepteert de wisselbrief. Die vormt een kredietinstrument. Ligt aan de brief een handelstransactie ten grondslag dan spreekt men van een handelswisselbrief. Financiële wisselbrieven daarentegen worden door een financiële instelling op zichzelf getrokken en vormen louter een kredietinstrument.

Zeer korte periode: de productieomvang kan niet worden gewijzigd. Eventuele schommelingen in de vraag dienen door voorraadwijzigingen te worden opgevangen.

Zeer lange periode: het heel institutionele kader waarin de onderneming moet produceren kan veranderen.

Zwarte economie: om belastingen te ontduiken, worden bepaalde economische bedrijvigheden niet aan de officiële instanties aangegeven en kunnen ze bijgevolg niet in het nationaal product worden opgenomen.